

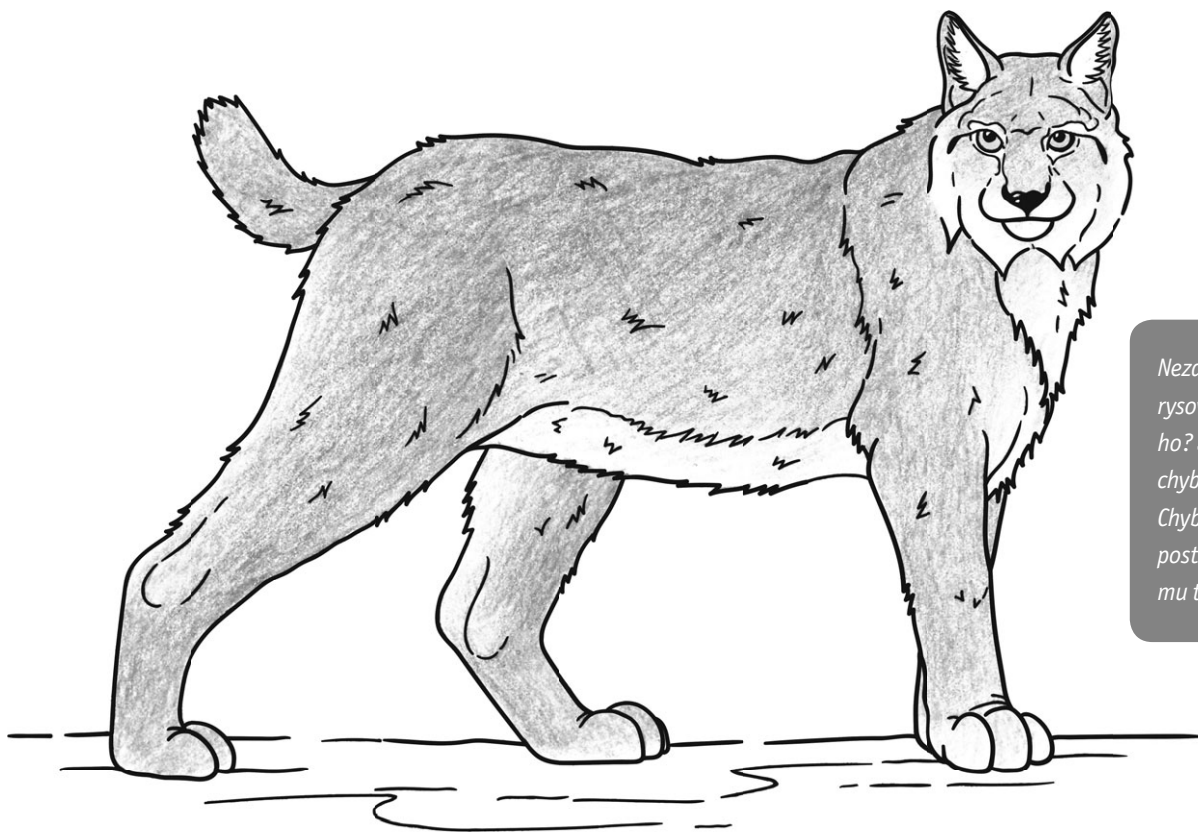

Pracovní list

Ze života rysů

A Dovolte, abych se představil. Mé jméno je rys ostrovid

Huňatý kožíšek, skvrnitě zbarvení, velké tlapy se zatahovacími drápy, ostré zuby a oči jako rys – jako rys ostrovid. To je naše největší kočkovitá šelma, se kterou se čas od času můžeme v Českém Švýcarsku potkat. I když potkat asi není to nejlepší slovo. Spíše najít jeho pobytové stopy, kterými jsou například otisky tlapek, ulovená kořist, trus či poškrábáný strom. Rys se u nás zatím nevyskytuje trvale. Nejprůkaznějším dokladem výskytu rysa v Českém Švýcarsku jsou fotografie z ledna 2011. Ale kdo ví, třeba se k nám zase brzy vrátí.

Nezdá se ti na tomto rysovi něco zvláštního? Jakoby mu něco chybělo. A opravdu! Chybí! Zjisti, co náš rys postrádá, a domaluj mu to.

B Plné břicho rysovi

Naplníš rysovi břicho dobrotami, které má nejraději? Nebo mu svým výběrem přivodíš „břichabol“?

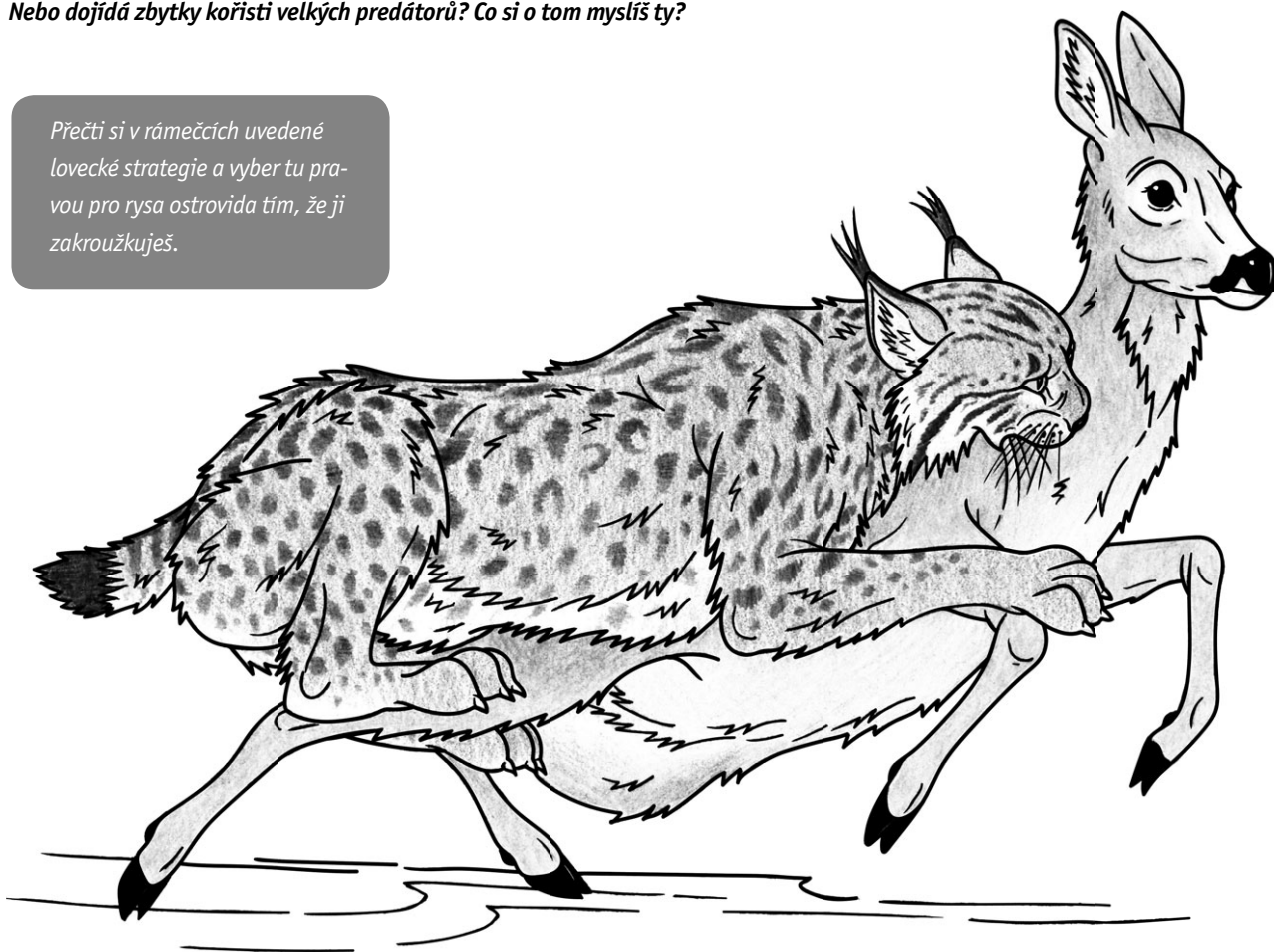
Zakroužkuj zvířata, která rys loví, a škrtni ta zvířata, kterými se rys neživí. Jedno z uvedených zvířat má ze všech ostatních nejraději, toto zvíře zakroužkuj jinou barvou nebo označ jiným vhodným způsobem.

C Jdeme na lov!

Rys je výlučný masožravec, a proto nikoho nejspíše nepřekvapí, že svou potravu získává aktivním lovem. Jak ale loví? Ze zálohy? Dlouhým, hodiny trvajícím pronásledováním? Nebo dožídá zbytky kořisti velkých predátorů? Co si o tom myslíš ty?

Přečti si v rámečcích uvedené lovecké strategie a vyber tu pravou pro rysa ostrovida tím, že ji zakroužkuješ.

Rys se při lovu potuluje svým loveckým územím, a když narazí na čerstvou stopu své kořisti, vydá se po ní. Tuto stopu často sleduje dlouhé hodiny, výjimečně i několik dní. Ke kořisti se pak opatrně přiblíží a zabije ji.

Rys loví svou kořist ze zálohy. Vyčkává na krytých, často vyvýšených místech a svou kořist skolí rychlým výpadem. Malou kořist zabije hryznutím do lebky. Větší kořisti se zahryzne do krku, čímž ji svou vahou zlomí vaz nebo ji udusí.

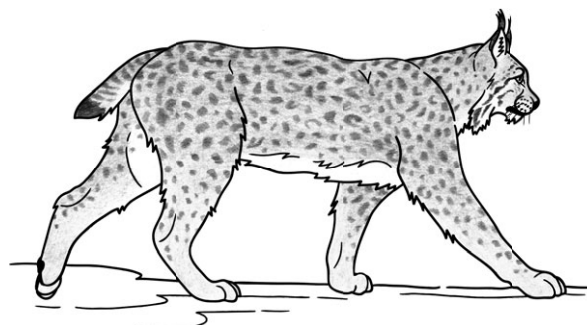
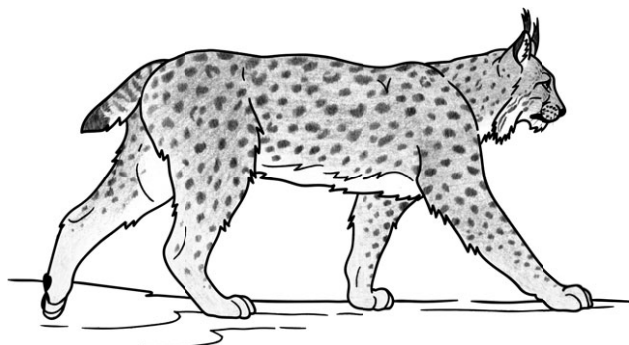
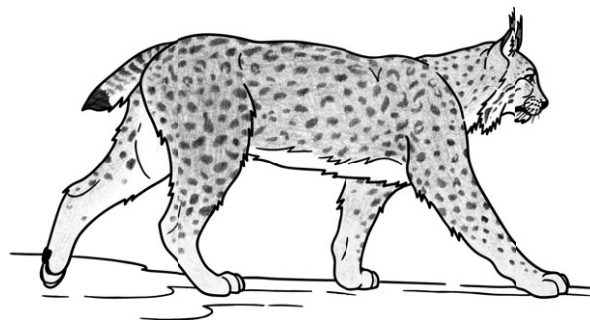
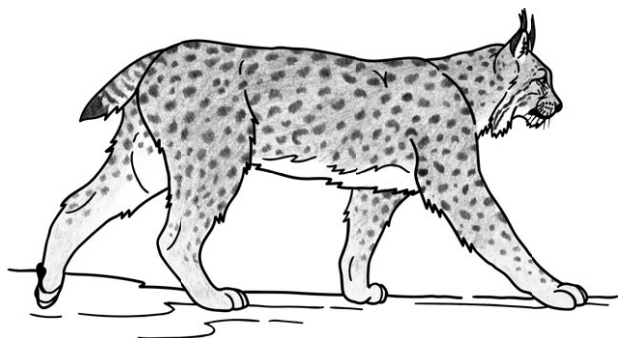
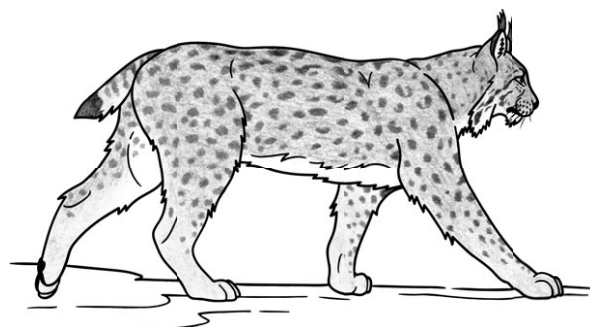
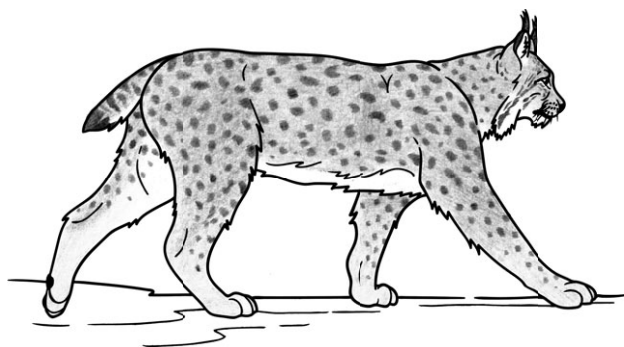
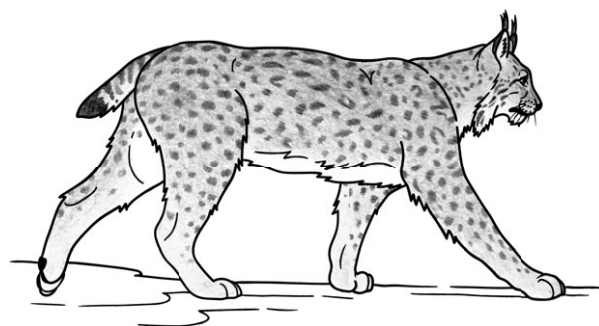
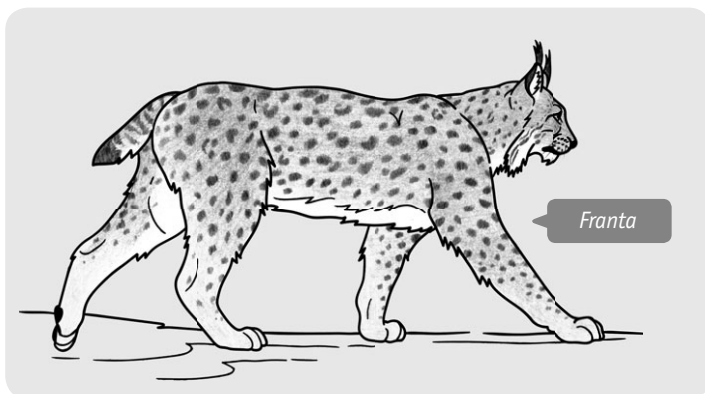
Rys není samotářským zvířetem a během lovu se shromažďuje do větších skupin. Tato strategie mu umožňuje větší úspěšnost během lovu. Skupina rysů svou vyhlídnutou kořist obklíčí, přepadne a usmrtí. Po usmrcení kořisti dochází mezi rysy k soubojům. Nejsilnější rys žere jako první a po jeho odchodu od kořisti žere druhý nejsilnější a takto to pokračuje až do sežrání celé kořisti. Často se stane, že na nejslabšího rysa již nezůstane žádná potrava.

Rys v průběhu lovecké výpravy žene svou kořist dlouhé kilometry před sebou. Když už je kořist dostatečně unavená dlouhým během, hryzne ji do zadní nohy, aby ji poranil. Takto to dělá tak dlouho, dokud kořist není natolik vyčerpána, že už nemůže dál a vyčerpáním klesne na zem. Tuto kořist pak usmrtí.

D Je to Franta, nebo to není Franta?

Rysí kožíšky mají jednu úžasnou vlastnost. Nenajdete v přírodě dva na vlas stejné rysí kožíšky, na nichž by byly stejným způsobem rozmístěné černé flíčky. Kožíšky rysů tak můžeme použít k jejich rozlišení mezi sebou úplně stejně, jako používáme u lidí otisky prstů.

Poznáš mezi rysy zachycenými v lese na fotopasti rysa Frantu? Svůj výběr zakroužkuj!

E Zasněžené pole

V první polovině noci zapadala malá loučka v nitru národního parku novým sněhem. Ráno na této loučce našli zoologové řadu stop, které je potřeba určit. Pomůžeš jim s tímto úkolem?

Prohlédni si zakreslené stopy a přiřaď k nim správné druhy zvířat v rámečcích. Dej však pozor, jedna stopa by mezi ostatními být neměla! Tuto stopu zakroužkuj a na volný řádek napiš vysvětlení, proč.

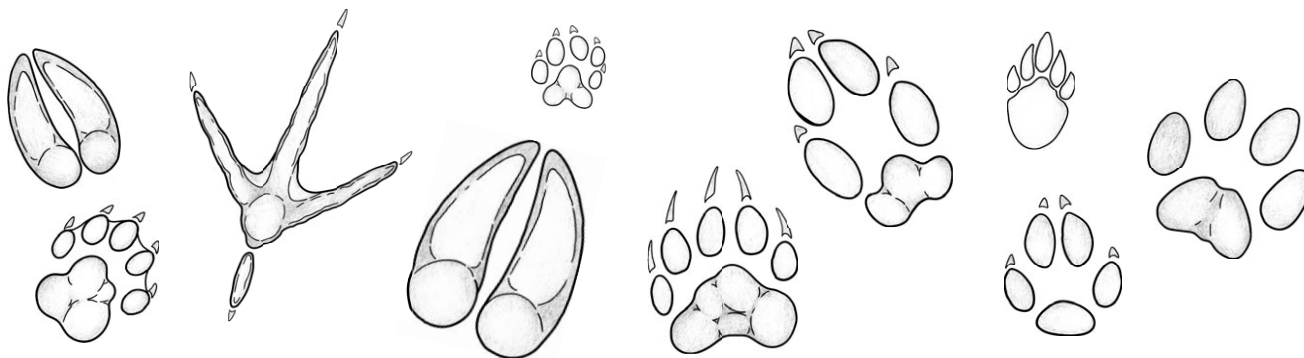
vydra říční

rys ostrovid

vlk obecný

liška obecná

kuna lesní

jezevec lesní

srnec obecný

zajíc polní

jelen lesní

čáp černý

Proč by zakroužkovaná stopa neměla být mezi ostatními:

E Šelmy a jejich kožíšky

Šelmy, ale i další zvířata využívají při pohybu v přírodě nejen své tělesné stavby, ale také svého maskovacího zbarvení srsti. Stejně jako vojáci používají různé barvy a vzory svých uniforem, mají i zvířata různé barvy a vzory svého kožíchu, který jim umožňuje skrytý pohyb v jimi využívaném prostředí.

Ukaž, jak jsi dobrý pozorovatel, a přiřaď ke kožíškům jejich majitele.

1. kuna lesní, 2. kočka divoká, 3. kolčava,
4. hranostaj, 5. vydra říční, 6. vlk obecný,
7. rys ostrovid

Vydala Správa Národního parku České Švýcarsko. Vychází v rámci projektu „Environmentální publikace se zaměřením na dětské návštěvníky Českého Švýcarska“ podpořeného Státním fondem životního prostředí ČR na základě rozhodnutí ministra životního prostředí. www.mzp.cz, www.sfzp.cz.

Námět a text: Jarmila a Jakub Judovi. Ilustrace: Petr Nesvadba a Jan Šmucar. Grafické zpracování: TR-Design. Jazyková korektura: Eva Benešová. Web: ewo.npcs.cz

NÁRODNÍ PARK
ČESKÉ ŠVÝCARSKO
CHRÁNĚNÁ KRAJINNÁ OBLAST
LABSKÉ PÍSKOVCE

STÁTNÍ FOND
ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ
ČESKÉ REPUBLIKY

Ministerstvo životního prostředí